

Brüssel, 20. mai 2025
(OR. en)

8690/25

MOG 42
YEMEN 2
CFSP/PESC 666
COPS 197

MENETLUSE TULEMUS

Saatja:	Nõukogu peasekretariaat
Kuupäev:	20. mai 2025
Saaja:	Delegatsioonid
Teema:	Nõukogu järeldused Jeemeni kohta

Delegatsioonidele edastatakse välisasjade nõukogu istungil 20. mail 2025 heaks kiidetud nõukogu järeldused Jeemeni kohta.

NÕUKOGU JÄRELDUSED JEEMENI KOHTA

1. Tuletades meelde oma varasemaid nõukogu 2022. aasta detsembri järeldusi Jeemeni kohta ja oma pühendumust Jeemeni rahva toetamisele, väljendab EL sügavat muret Jeemeni julgeoleku tõsise halvenemise pärast ning kutsub kõiki osapooli üles täitma rahvusvahelisest õigusest, sealhulgas rahvusvahelisest humanitaarõigusest tulenevaid kohustusi. EL mõistab teravalt hukka al-Houthi mässuliste ähvardused ja valimatud rünnakud rahvusvahelise merelaevanduse vastu Punasel merel ja Adeni lahes ning Iisraeli vastu. Need rünnakud ohustavad otseselt piirkonna rahu ja stabiilsust, ülemaailmset kaubandust ja meresõiduvabadust kui ülemaailmset avalikku hüve ning juba niigi rasket humanitaarolukorda Jeemenis. Pärast kümme aastat kestnud konflikti Jeemenis näib ÜRO vahendatud vaherahu ebakindlam kui kunagi varem ning edasise eskaleerumise oht nii riigisiselt kui ka piirkonnas on endiselt suur. Seoses al-Houthi mässuliste rünnakutega on ÜRO juhitud rahupüüdlused takerdunud, Jeemenis ja piirkonnas on suurenemas relvade levik ja terrorismioht, samas kui humanitaarolukord riigis halveneb jätkuvalt murettekitavalt ning endiselt täheldatakse inimõiguste raskeid rikkumisi. Praeguses kriitilises olukorras tuleb takistada täiemahulise sõja taaspuhkemist, mis oleks Jeemeni elanikkonna jaoks katastroofiline ning lisaks tekiks ka oht, et see mõjutab negatiivselt laiemat piirkonda ning meresõidu turvalisust ja meresõiduvabadust Punasel merel. Samal ajal mõjutab olukorda Jeemenis tugevalt piirkondlik dünaamika.
2. Nende murettekitavate arengute taustal ja arvestades riigisiseste lahingute taaspuhkemise ohtu, kutsub EL üles andma uut hoogu rahupüüdlustele Jeemenis. EL kordab oma tugevat toetust ÜRO vahendustegevusele ja piirkondlikele algatustele, mille eesmärk on, et Jeemenis saavutatakse püsiv relvarahu, lõpetatakse rünnakud Punasel merel ja Iisraeli vastu ning osapooled pöörduvad tagasi sisuliste läbirääkimiste juurde, et leida kaasav poliitiline lahendus konflikti poliitilisele, majanduslikule ja julgeolekumõõtmele. Rahu ja stabiilsus Jeemenis on samuti väga oluline Pärsia lahe piirkonna ja Punase mere julgeoleku jaoks ning seetõttu on piirkondliku tasandi kaasamine jätkuvalt keskse tähtsusega. Olles pühendunud Jeemeni ühtsusele, suveräänsusele, sõltumatusele ja territoriaalsele terviklikkusele, toetab EL jätkuvalt jõuliselt ÜRO Jeemeni erisaadikut ja tema meeskonda diplomaatiliste vahendite abil ning hõlbustades ja rahastades nii valitsuse kui ka kodaniku tasandi algatusi. EL tunnustab piirkondlike osalejate jätkuvaid jõupingutusi, et sillutada teed poliitilisele lahendusele ja

püsivale rahule riigis. EL on valmis suurendama oma otsest rolli, et hõlbustada eri osapoolte naasmist kaasava poliitilise lahenduse viiva dialoogi juurde.

3. EL tunnustab Jeemeni valitsuse valmisolekut tegutseda, et võtta vastutus ja omalus. EL toetab jätkuvalt Jeemeni valitsust ja presidendinõukogu nende jõupingutustes edendada reforme ja head valitsemistava, eelkõige valitsuse laiaulatusliku reformikava kaudu, rõhutades samal ajal ühtsuse ja ajutises pealinnas Adenis püsimise kriitilist tähtsust. EL jätkab ka konsultatsiooni- ja lepituskomisjoni kui Jeemeni erakondade peamise institutsioonilise dialoogi platvormi toetamist. EL kutsub Jeemeni valitsust ja presidendinõukogu tungivalt üles tugevdama riigisisest ühtsust ning parandama Jeemeni rahvale selliste põhiteenuste ja -õiguste pakkumist, mis on Jeemeni poliitilise ja majandusliku stabiilsuse jaoks hädavajalikud. EL on samuti valmis suurendama jõupingutusi Jeemeni kodanikuühiskonna toetamiseks.
4. Laiemas kontekstis tuleb EL meelde Jeemeni poolt ÜRO Peaassambleel antud poolthääli, millega mõisteti hukka Venemaa agressioon Ukraina vastu, ning kutsub Jeemenit üles jätkuvalt toetama Ukraina territoriaalset terviklikkust ja reeglitel põhineva rahvusvahelise korra kaitset ning ÜRO põhikirja põhimõtetega kooskõlas oleva kõikehõlmava, õiglase ja püsiva rahu saavutamist Ukrainas.
5. EL on tõsiselt mures Jeemeni majandusolukorra halvenemise pärast, mida iseloomustab kõrge inflatsioon, vääringu pidev odavnemine ja murettekitav panganduskriis. EL on valmis toetama Jeemeni valitsust ühtse, kaasava, jätkusuutliku ja majanduslikult usaldusväärse valitsemistava väljatöötamisel, et võidelda korruptsiooni vastu, suurendada vastutust, parandada tulude kogumist, edendada pangandussüsteemi taasühendamist ja leevendada humanitaarriske. Selleks kutsub EL rahvusvahelist üldsust, eelkõige ÜRO asutusi, rahvusvahelisi finantseerimisasutusi ja rahastajaid üles koordineerima oma tegevust kohapeal, et vältida olukorra edasist halvenemist ja Jeemeni valitsusasutuste kokkuvarisemise ohtu.
6. Sellega seoses jätkab EL Jeemeni valitsuse hea valitsemistava toetamist. EL toetab valitsuse julgeolekusektori ühendamist ja funktsionaalsust, eelkõige mis puudutab tsiviiljulgeoleku sektori reformi ja suutlikkuse suurendamist. Sellega seoses on EL juba suurendanud oma toetust Jeemeni rannikuvalvele ning on valmis osalema koos rahvusvaheliste partneritega edasistes jõupingutustes, et suurendada rannikuvalve suutlikkust patrullida merel ja tagada meresõiduvabadus.

7. EL on sügavalt mures humanitaarolukorra jätkuva halvenemise pärast Jeemenis, kus humanitaarabi ja -kaitset vajab 19,5 miljonit inimest (60 % elanikkonnast), kellest enamus on tõenäoliselt naised ja tütarlapsed, arvestades, et neist vähemalt 9,6 miljonit vajab tungivalt elupäästvat abi; 17,1 miljonit inimest kannatab tõsiselt toiduga kindlustamatuse käes, seal on üle 4,8 miljoni riigisisese põgeniku, 6 miljonit naist ja tütarlast on suuremas väärkohtlemise ja ärakasutamise ohus, 2,3 miljonit last kannatab ägeda alatoitumuse all ja riigis on 35 % maailma koolerajuhtumitest. Lisaks rahvusvahelise rahastamise enneolematule vähenemisele kahjustab jätkuv sõjaline eskalatsioon, üha halvenev tegevuskeskkond ja pidev sekkumine erapooletusse humanitaarabisse kogu Jeemenis, sealhulgas al-Houthi mässuliste poolne inimeste meelevaldne kinnipidamine rahvusvahelisi jõupingutusi Jeemeni rahva aitamiseks. EL ja selle liikmesriigid mõistavad teravalt hukka ÜRO asutuste, valitsusväliste organisatsioonide ja diplomaatiliste esinduste kohalike töötajate jätkuva meelevaldse kinnipidamise al-Houthi mässuliste poolt ning kordab tungivat üleskutset nad viivitamata ja tingimusteta vabastada. EL ja selle liikmesriigid on Jeemenis jätkuvalt oluline humanitaarabi andja ning alates konflikti puhkemisest 2015. aastal on EL andnud abi kokku üle 1,6 miljardi euro. Võttes arvesse Jeemenile antava rahvusvahelise abi rahastamise vähenemist ja üha keerukamaks muutuvat tegevuskeskkonda, kutsub EL üles suurendama humanitaarabi ning kutsub kõiki osapooli üles tagama täieliku ja takistamatu juurdepääsu humanitaarabile kooskõlas rahvusvahelise humanitaarõiguse ja humanitaarabi põhimõtetega ning humanitaar- ja arenguabi lõimimise, mille käigus vaadatakse läbi mitmepoolne reageerimisraamistik ja toetatakse seda ning suurendatakse toetust kohalikul tasandil juhitavale humanitaartegevusele. Eriti tuntav on toiduga kindlustamatus: ilma piisava toetuseta tabab hädaolukorra tasemel toiduga kindlustamatus veel hinnanguliselt kuut miljonit inimest. EL toetab hädavajalikku ÜRO otsust seada esikohale elupäästvad humanitaarprogrammid kõige rängemini kannatada saanud piirkondades ning kutsub rahastajaid üles jätkama ühist ja põhimõttelist tegevust, kaitsma humanitaarraumi ja hoidma ära humanitaarkatastroofi.

8. EL ja selle liikmesriigid on Euroopa tiimi lähenemisviisi raames võtnud kohustuse jätkata võimaluse korral Jeemenile arenguabi andmist, et parandada Jeemeni elanike elutingimusi, investeerides majanduse taastamisse ja reformidesse, töökohtade loomisse ning tugevdades riigi ja ühiskonna vastupanuvõimet, sealhulgas sellistes valdkondades nagu toiduga kindlustatus, põllumajandus, elekter ja vesi, sanitaar- ja hügieeniteenused. EL jätkab tööd selle nimel, et parandada Jeemeni elanikkonna juurdepääsu põhiteenustele, pöörates erilist tähelepanu naistele ja noortele.
9. EL toetab jätkuvalt kindlalt inimõiguste tõhusat kaitset ja rahvusvahelise humanitaarõiguse austamist kogu Jeemenis, sealhulgas inimõiguste ja rahvusvahelise humanitaarõiguse raskete rikkumiste jätkuva sõltumatu ja erapooletu seire ja dokumenteerimise kaudu. EL on mures kodanikuühiskonna ja naiste õiguste jätkuva mahasurumise pärast Jeemenis, eelkõige al-Houthi mässuliste poolt. EL on endiselt sügavalt mures konflikti mõju pärast tsiviilelanikele ning taunib tsiviilohvrite suurt arvu, rünnakuid tsiviiltaristu vastu, sealhulgas neid, mis on seotud maamiinide valimatu mõjuga ja sõjategevusest mahajäänud lõhkekehadega. Samuti kutsub EL osapooli tungivalt üles tagama, et lapsi ei värvata relvajõududesse, et nad ei osale vaenutegevuses ja et nad on kaitstud vaenutegevuse mõju eest. Vastutus ja ülemineku perioodi õigusemõistmine on rahuprotsessi oluline osa; nii Jeemeni valitsus kui ka al-Houthi mässulised peaksid jätkama vangide vabastamist.
10. EL mõistab hukka rahvusvahelise õigusega vastuolus oleva relvade leviku, millest saavad kasu al-Houthi mässulised ja muud relvastatud valitsusvälised osalejad, sealhulgas terroristlikud organisatsioonid, nagu Al-Shabaab ja Araabia poolsaare Al Qaeda (AQAP), ning ebaseadusliku relvakaubanduse järsu suurenemise Jeemenis, Punasel merel ja Aafrika Sarve piirkonnas, seades ohtu piirkondliku stabiilsuse. EL on jätkuvalt mures väidetava al-Houthi mässuliste ja Al-Shabaabi seotuse pärast, mida hõlbustavad piirkonnas tegutsevad organiseeritud kuritegevuse võrgustikud. Tuletades meelde kõigi riikide kohustust austada ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooni 2216 (2015) kohast relvaembargot, kutsub EL kolmandaid osapooli ja eelkõige Iraani üles lõpetama al-Houthi mässuliste toetamise ja nende relvade tarnimise ning aitama kaasa pingete leevendamisele. EL jätkab ÜRO kontrolli- ja inspekteerimismehhanismi (UNVIM) toetamist, kutsudes samal ajal üles tugevdama selle volitusi, et suurendada selle rolli ja tõhusust ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooni 2216 (2015) kohase ÜRO relvaembargo jõustamisel. EL säilitab võimaluse võidelda al-Houthi

mässuliste hävitava käitumise vastu ning al-Houthi mässulistele relvade ja nendega seotud materjalide tarnimise vastu, kasutades muu hulgas täiendavaid piiravaid meetmeid.

11. EL jätkab ja tõhustab oma jõulistkohalolu Punasel merel 2024. aasta veebruaris käivitatud kaitseoperatsiooni EUNAVFOR ASPIDES kaudu, mis pakub jätkuvalt kaitset läbisõitvatele kaubalaevadele, ning suurendab lisaks oma panust meresõidu turvalisuse alasesse teadlikkusse, püüdes samal ajal saavutada koostoimet EUNAVFOR ATALANTAg. EL on jätkuvalt pühendunud kõigi rahvusvahelise õigusega kooskõlas olevate jõupingutuste toetamisele, et tagada meresõiduvabadus Punasel merel, kaitsta olulisi laevateid ja aidata taastada korrapäraseid kaubavood Vahemerega ühendava Suessi kanali kaudu, ning kutsub kõiki piirkonna riike üles nende jõupingutustega ühinema. EL tunnustab ASPIDESi silmapaistvaid tulemusi, mis on oma esimese tegevusaasta jooksul eskortinud rohkem kui 440 laeva ning hoidnud ära suure keskkonnakatastroofi Punasel merel ja rannikuriikides ning edasisi häireid piirkonna laevateedel. EL kutsub üles peatama al-Houthi mässuliste poolt kaubalaevade ja nende meeskondade valimatu ja meelevaldse kinnipidamise, tagama meremeeste ohutuse ning peatama igasuguse tegevuse, mis takistab rahvusvahelist kaubandust ja piirkondlikku julgeolekut.
12. EL rõhutab, kui oluline on tihe koordineerimine ja koostöö rahvusvaheliste partneritega, et kaitsta meresõidu turvalisust Punasel merel, edendada laiemat piirkondlikku koostööd ja tegeleda meresõidu ebaturvalisuse allikatega, sealhulgas vastavate ELi eriesindajate töö kaudu. Sellega seoses tõhustab EL koostööd piirkondlike partnerite, rannikuriikide ja sarnaselt meelestatud partneritega.